

Motion till riksdagen 2006/07:K250

av **Annie Johansson (c)**

Personvalssystemet

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att se över det svenska personvalssystemet.

Motivering

Personval syftar inom politiken på ett valsystem där den enskilde väljaren har möjlighet att påverka vilken person som blir vald till ett visst politiskt uppdrag. Det är i dag i stor utsträckning partier och inte väljarna som bestämmer vilka personer som ska representera dem i riksdagen.

Personvalsinslaget i det svenska valsystemet slog inte igenom förrän vid de allmänna valen 1998. Väljaren hade visserligen rätt att stryka eller lägga till namn på partiernas anmälda valsedlar, men systemet för rösträkning gjorde dessa ändringar nästan betydelselösa annat än som protestyttringar. Väljarens enda möjlighet att utöva ett aktivt personval var vid de tillfällen då ett parti hade flera olika kandidatlistor i samma valkrets.

Vissa kommuner införde en försöksverksamhet 1994 som senare ledde fram till ett personvalsinslag enligt dagens system 1998. Väljaren har nu möjlighet att sätta ett kryss för den person på valsedeln som hon önskar blir invald först av alla. En viktig begränsning är dock att minst 8 % av ett partis väljare i den aktuella valkretsen måste sätta kryss för en viss kandidat för att han eller hon ska kunna bli invald till riksdagen genom personvalet. I kommun- och landstingsval krävs det 5 %.

Mandaten i varje valkrets går i första hand till den kandidat i partiet som klarat spärren och därefter i fallande ordning efter antalet personkryss. Eventuella återstående mandat fördelas därefter bland övriga kandidater i fallande ordning efter placering på valsedeln.

Personvalssystemet har många fördelar då det ger väljarna betydligt större möjlighet att påverka. Bland annat flyttar det makt från system till individer.

Fel! Okänt namn på

Det skapar också ett förtroendeförhållande mellan politiker och väljare. Det skapar också en mer aktiv valrörelse och mer aktiv dialog mellan politiken och vardagen. Det krävs ett engagemang under hela mandatperioden då medborgarna bör känna att man står till deras förfogande. Personrösterna är att se som betyg på politikerna. Hur väl de marknadsfört sina idéer och hur väl de driver opinion är avgörande för hur stort förtroende man får vid valdagen.

Intresset för att kryssa sin kandidat har minskat. Att underkänna en liberal och demokratisk reform av den anledningen vore dumdrigt. Den svenska demokratin behöver flera aktiva opinionsbildare som vågar och vill profilera sig och sitt parti. Genom att reformera den halvmesyr som råder i dag inom det svenska personvalssystemet finns möjligheten till att fördjupa och förstärka det demokratiska deltagandet. Det finns då också en reell chans att kryssa sin kandidat ända till riksdagen.

Den grundlagsutredning som nu ser över den svenska regeringsformen bör beakta värdet av ett demokratiskt valsystem där makt flyttas till medborgarna och där vi får ett förhållande mellan politiker och väljare som är byggt på ansvar och förtroende. För detta behöver vi införa fullt personval i Sverige och avskaffa personvalspärrarna.

Detta bör ges regeringen till känna.

Stockholm den 26 oktober 2006

Annie Johansson (c)